

Lieve Gemeente,

Een poosje geleden was er een indringende documentaire op de tv over een jonge vrouw die was overleden aan Anorexia.

Een ziekte waarbij je niet meer kunt eten.

Ze was gestorven omdat het haar niet lukte om te eten, ondanks dat ze de wil had om te leven.

Ze kon het gewoon niet.

Zelf had ze alles geprobeerd en ook haar familie en de vrienden om haar heen hadden haar hierin gesteund, maar het was haar niet gelukt en uiteindelijk heeft ze de strijd op moeten geven.

Een heel bijzonder verhaal van een dodelijke ziekte: niet kunnen eten.

Want om te leven moet je eten.

Daar moest ik aan denken toen ik erover nadacht wat eten en wat samen eten betekent voor ons.

Wanneer het slecht met je gaat om wat voor reden dan ook, dan is het eerste wat er verdwijnt je zin om te eten.

Als je verdriet hebt omdat je een geliefde hebt verloren, dan verdwijnt onmiddellijk je eetlust.

Alsof je lichaam de zin ervan niet meer inziet.

Je moet jezelf op zo'n moment dan overtuigen dat je moet eten net zoals je jezelf moet overtuigen dat je verder moet leven, zonder die ander.

En dat is nu juist zo moeilijk.

Je moet eten om te leven en als je verder leven moeilijk vindt, dan is eten ook moeilijk geworden.

Dit is 1 van de redenen geweest dat we hier in de kerk de Hof van Eten hebben opgericht.

Om samen te eten met elkaar en zo elkaar te helpen en te ondersteunen in het leven.

Dat is wat je ook ziet gebeuren.

Aan tafel hebben we goede gesprekken met elkaar, we praten dan makkelijk en ongemerkt kunnen we elkaar steunen en opbeuren.

Ervaringen delen: hoe gaat dat bij jou.

Vind je dat ook moeilijk?

Laten we eens afspreken.

Samen eten en elkaar ondersteunen om te leven.

Ik zat me af te vragen of dat de reden is dat Jezus bij de laatste maaltijd die hij hield met zijn leerlingen, gezegd heeft:

“Telkens als jullie dit doen, samen eten, brood breken en met elkaar delen, denk dan aan mij.

Denk aan alles wat ik tegen jullie gezegd heb, hoe je moet leven, wat je moet doen.

Voor elkaar, voor je medemens.

Denk aan alle verhalen die ik verteld heb en aan al die gebeurtenissen, waarin ik heb laten zien hoe het toegaat in Gods koninkrijk.

In die andere wereld van God.

In een leven waarin niet het eigenbelang en het eigen ik voorop staan, maar waarin we samenleven met onze medemensen en waarin je zelf en ook die ander tot zijn en haar recht kan komen, waarin we elkaar ondersteunen en helpen.

Denk aan al die dwarse verhalen waarin ik jullie op het verkeerde been heb gezet, uit je comfort zone heb gehaald en een andere kant heb laten zien, dan de gebruikelijke”.

Misschien heeft Jezus dat wel gedacht toen hij zei: denk aan mij wanneer je eet en het brood breekt met elkaar.

Aan hoe je moet leven vanuit je geloof dat het anders kan, je geloof in God, geloof in goedheid, liefde en trouw.

Het was een Pesachmaal, een Paasmaaltijd die Jezus vierde toen hij deze woorden sprak.

De maaltijd waarbij men de uittocht en de bevrijding uit Egypte vierde en die verwees naar de laatste maaltijd van de Israëlieten voordat ze Egypte verlieten.

Vlak voor de bevrijding uit de slavernij en op de drempel van een nieuw leven, een leven in vrijheid, moest er gegeten worden.

En er moest niet zomaar iets gegeten worden.

Uitgebreid wordt beschreven wat men moest eten en hoe het moest worden klaargemaakt.

Want je moet goed eten om goed te kunnen leven.

Daarom wordt die bevrijding uit Egypte gevierd met een maaltijd.

Omdat er toen een nieuw leven begon.

En de herinnering daaraan, het vieren daarvan, heeft consequenties voor je eigen leven.

Het is niet een vrijblijvend herinneren waarbij je daarna weer tot de orde van de dag overgaat.

Het heeft een impact op je eigen leven, hoe leef je en wat voor mens ben je?

Die bevrijding en dat nieuwe leven heeft Jezus gevierd en daaraan heeft hij gedacht bij die laatste maaltijd met zijn leerlingen.

En met zijn woorden “denk aan mij” heeft hij vooruit gewezen.

“Als je samen eet, denk dan aan de weg die ik jullie gewezen heb.”

Jezus heeft waarschijnlijk niet gedacht aan het Avondmaal zoals wij dat in de kerk vieren.

Want het is een grote stap van die laatste maaltijd met zijn leerlingen, naar het Avondmaal zoals wij dat hier en nu vieren.

We hebben gelezen, dat de leerlingen en de andere volgelingen van Jezus bij elkaar bleven komen, in de tempel bij elkaar kwamen en met elkaar aten.

En ook staat er in Handelingen dat de leerlingen les bleven geven in alles wat Jezus hen geleerd had.

Dus wat opvalt bij die eerste groepen Christenen, bij de jonge kerk, is dat men God eerde in de tempel, dat ze samen aten, dat de Bijbelverhalen werden uitgelegd en dat ze elkaar hielpen en ondersteunden, zoals Jezus hun geleerd had.

Wanneer de kerk groeit en zich verwijderd van het Jodendom zien we dat ook die maaltijd, dat breken van het brood verandert.

We weten niet of de instellingswoorden die we in de Evangelien kunnen lezen ook echt door Jezus zo gezegd zijn.

“Dit is mijn lichaam dat voor u gebroken wordt tot een verzoening van de zonden.”

Misschien zijn deze woorden later in de evangeliën terecht gekomen.

Dat zou heel goed kunnen.

Dat er eerst in de jonge kerk een praktijk ontstond van Avondmaal vieren met elkaar en dat dit toen werd verbonden aan uitspraken van Jezus in de Bijbel.

Maar wel zijn die woorden over “mijn lichaam dat gebroken wordt” en “verzoening van zonden” altijd verbonden gebleven aan het vieren van het Avondmaal.

Het werd een aparte gebeurtenis, niet meer een gezamenlijke maaltijd, maar een symbolisch maal.

En toen de vragen kwamen over die vergeving van zonden toen sprak dat Avondmaal vaak ook niet meer zo aan.

Wat zou het voor ons nog kunnen betekenen, levend anno 2017 in een Multi culturele samenleving en in een wereld die via onze Smartphone ieder moment bij ons binnen komt?

De Bijbel vertelt over Jezus van Nazareth.

De mens die niet voor zichzelf heeft geleefd en niet voor zichzelf is gestorven.

Het Evangelie noemt hem brood voor het leven van de wereld en weet dat hij het geheim van het leven heeft uitgebeeld in een veelzeggend gebaar dat stamt uit zijn eigen traditie.

Dat hij het brood gebroken heeft en gegeven om gegeten te worden.

Brood breken en delen met elkaar, je hand ophouden, die kleine gebaren, dat zijn gebaren in zijn richting en die willen zeggen dat wij hem in herinnering willen houden, na-leven, tegemoet hopen.

Dat wij heil zien in de mens die hij geweest is, en in de God die hij zijn vader noemde.

Dat wij geloven in geven en ontvangen, in saamhorigheid en solidariteit. In Jezus' naam brood breken en delen betekent: dat je een wereld wil waar brood zal zijn en waardigheid voor alle mensen.

Zijn beker drinken betekent: je sterk maken voor een nieuw verbond met alle mensen, nu en in de toekomst.

Dit is de oorspronkelijke betekenis van Avondmaal en Eucharistie.

Maarzijn we vaak niet bang, dat een rechtvaardige, nieuwe wereld toch niet haalbaar is, niet 'maakbaar'.

Aan de andere kant.....er is heel veel menswaardige samenleving maakbaar.

"Jij kunt het volbrengen" is wat je altijd en overal weer in de Bijbel leest. Avondmaal en Eucharistie zijn vieringen van een mogelijke solidariteits samenleving, tegen onze normale samenleving in.

Als wij Avondmaal vieren dan hopen wij tegen de feiten in en dan danken we voor al het goede dat gedaan wordt, ieder uur en overal in deze wereld.

Het visioen van het Koninkrijk van God, die Grote Verzoening, wordt uitgebeeld in het ritueel van brood en beker.

Edward Schillebeeckx antwoordde eens op de vraag wat politiek bedrijven was: "De samenleving saneren."

En daarbij legde hij uit dat het Koninkrijk van God een gesaneerde samenleving impliceert.

De gezondmaking, de heel-wording van de menselijke samenleving en van alle relaties daarin, is het komen van het Koninkrijk Gods.

Zo installeert Gods heerschappij zich in onze wereld.

En waar heel-wording gebeurt, daar is dat Koninkrijk nabij.

Het is nabij omdat het Koninkrijk van God altijd datgene wat wij ervan realiseren, overstijgt.

Deze manier van politiek bedrijven, van de samenleving saneren, begint met verontwaardiging.

Verontwaardiging in alle verbanden waarin wij leven: werkvloer, gezin, familie, school van je kinderen, buurt, stad, maar ook social media, facebook.

Het is het niet kunnen verdragen dat ook maar 1 doodgewoon mens oneerbiedig wordt behandeld, of beledigd, gepest, misbruikt.

Politiek bedrijven is dan dat mechanisme onderbreken, erger voorkomen, herstellen, saneren.

En het kan, want in de Bijbel staat dat het kan.

Maar om dit vol te houden hebben we elkaar nodig, een kerk, plek om inspiratie op te doen, om te leren en om te vieren, en we hebben een ritueel nodig zoals Avondmaal.

Brood breken en delen, de wijn delen, een gebaar waarin wij de keuze voor een nieuwe wereld uitdrukken.

Tenslotte

Viering van Avondmaal en Eucharistie is vieren van liefde.

Eucharistie betekent dankzegging, dankbaar gedenken.

En wat gedenken we dankbaar?

Dat het leven zin heeft, het leven met al zijn zorgen en moeite.

Dat liefde – vriendschap – solidariteit – trouw – ontferming de zin van het leven is.

En dat die zin van ons leven zichtbaar is geworden in Jezus van Nazareth.

De gebeden die wij stamelen, smeken alle om liefde, om trouw, vergeving, genadebrood.

Ze smeken om een samenleving waarin mensen hun 'brood' delen met elkaar, dat wil zeggen hun mogelijkheden en vermogens, hun levenskansen en risico's.

Waar zij het lot zo goed, zo barmhartig mogelijk verdelen, naar draagkracht, zodat het voor niemand tot noodlot wordt.

Dat noemen wij liefde.

Waar mensen afgekeerd zijn van geweld en niet zwichten voor de oude dode wereld van het geld.

Waar wij elkaar behoeden en doen leven, daar worden wij tot 'lichaam van Jezus' – zijn uitstralende kracht, zijn doorwerking in deze wereld en het begin van een nieuwe wereld.

De Cantorij heeft het net gezongen: Christus heeft geen ander lichaam op aarde dan het onze.

Die roeping, én dat het kan, vieren, gedenken en hopen wij in het ritueel van brood en beker.

Amen